

1 Islandija sustabdė pasaulį

2010 m. išsiveržus Islandijos ugnikalniui Ejařadlajokudliui, per kelias valandas buvo uždaryta daugybė Europos oro uostų. Tai paveikė milijonus žmonių, o šios stichijos pabaigos niekas negalėjo prognozuoti.

1. Išvardyk penkis šalis, kurių visa teritorija pateko į išplitusių pelenų zoną.

.....

2. Paaiškink, kodėl didžioji dalis pelenų nusidriekė rytų kryptimi.

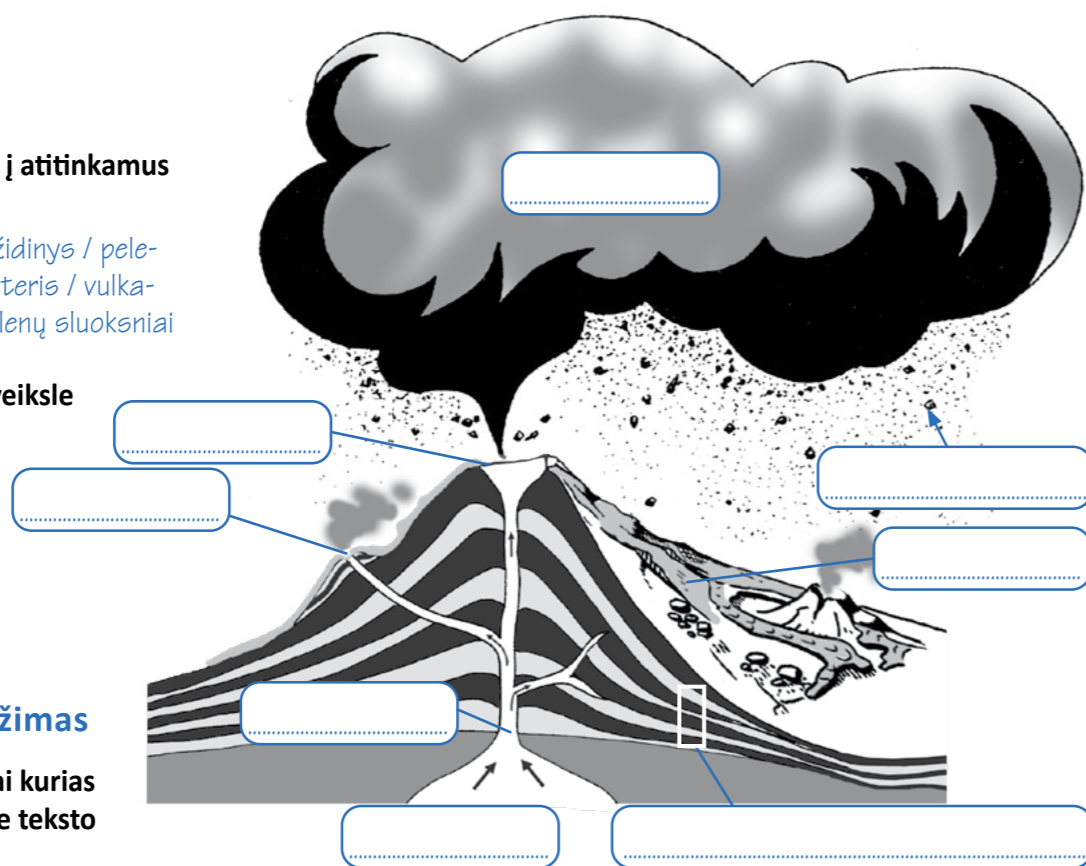
.....

2 Ugnikalnis

1. Įrašyk nurodytas sąvokas į atitinkamus langelius paveiksle.

krateris / lava / magmos židinytis / pelenai / stemplė / šoninis krateris / vulkaninės bombos / lavos ir pelenų sluoksniai

2. Raudonai nuspalvink paveiksle magmą ir lavą.

3 Ugnikalnio išsiveržimas

2 užduotyje išvardytas kai kurias sąvokas įrašyk praleistose teksto vietose.

Aukštos temperatūros veikiamos uolienos Žemės gelysė pradeda lydėtis. Išsilydžiusios ima kauptis ir siaura kyla į viršų. Didėjant spaudimui, sustingusi lava ugnikalnio sprogsa ir didžiulės jėgos išmetama aukštyn. Virš ugnikalnio iškyla milžiniškas ir debesis. Dideliu greičiu ant žemės krinta Iš kraterio išsiveržusi ugnikalnio šlaitais teka žemyn, viską naikindama ir degindama.

1 Etna

Remkis ir atlik šias užduotis.

1. Surink duomenis apie didžiausią Europos ugnikalnį.

Ugnikalnio tipas:

Šalis:

Padėtis saloje:

Žinomi miestai greta:

Paskutinis išsiveržimas:

Aukštis virš jūros lygio:

Pavojingumas:

Ypatumai:

2 Ugnikalnių nauda

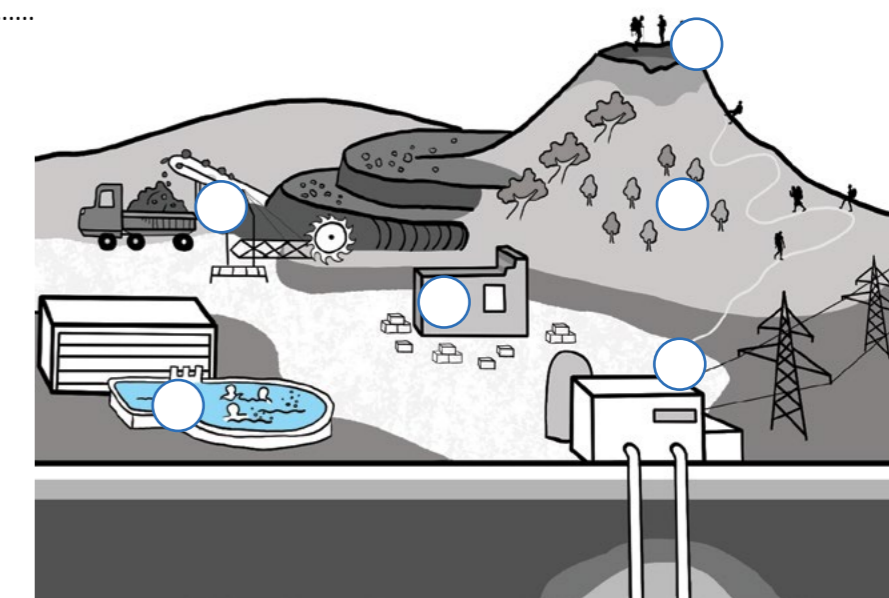
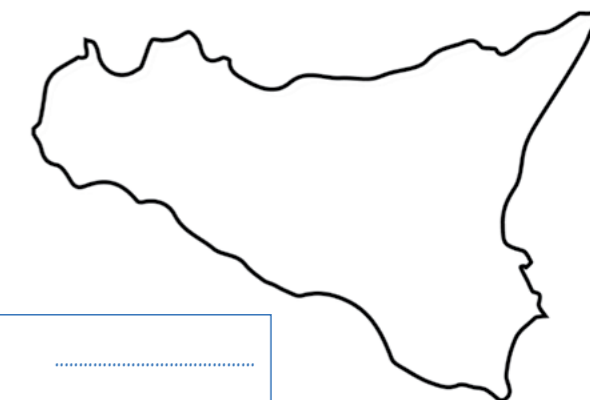
Šiame paveiksle vaizduojama, kaip žmonės gali išnaudoti ugnikalnius.

1. Praleistose sakinių vietose įrašyk tinkamus žodžius.

dirvožemiai / elektrai / rūdos / statybai / turistų / vanduo / vaisiai / tiesimui / šildymui / daržovės

2. Paveiksle į apskritimus įrašyk tinkamo teiginio skaičių.

2. Sicilijos salos kontūriniame žemėlapyje pažymėk Etnos ugnikalnį, jį juosiantį kelią, didžiausius salos miestus. Sutartinius ženklus nurodyk legendoje.

- 1 Daug iš viso pasaulio atvyksta pasigrožėti ugnikalniais.
- 2 Prie ugnikalnių randama tokių išteklių kaip pemza, įvairių metalų ir siera.
- 3 Ugnikalnių šlaituose ir apylinkėse trykštantis turi gydomųjų ypatybių.
- 4 Vulkaninės uolienos tinka namų , kelių
- 5 Vulkaniniai yra labai derlingi. Juose puikiai auga ir
- 6 Žemės šilumą galima panaudoti ir gaminti.

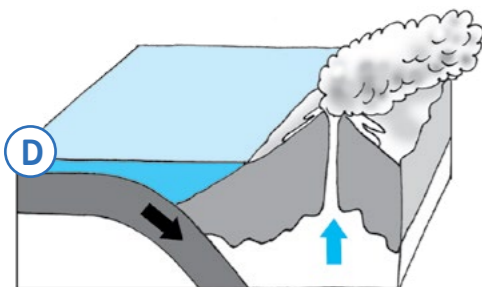
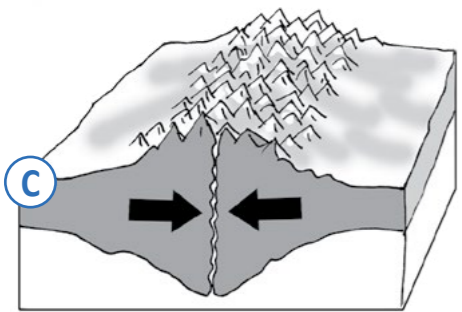
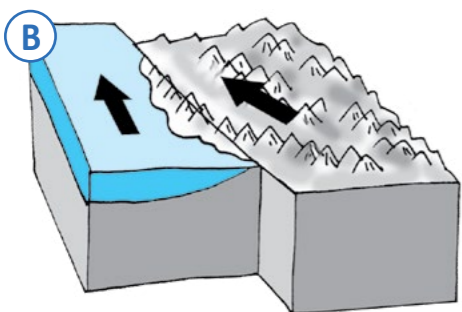
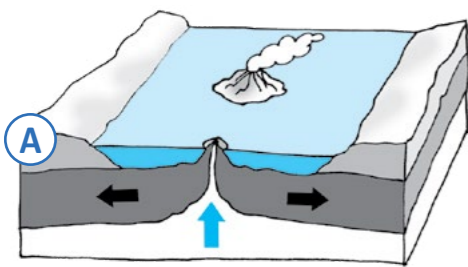
Kas vyksta plokščių pakraščiuose?

1 Procesai plokščių pakraščiuose

1. Naudokis litosferos plokščių susidūrimo vietų paveikslėliais, raktiniais žodžiais ir apibūdink kiekvieną plokščių susidūrimo atvejį.

Pastaba: kai kurie raktiniai žodžiai prireikus gali būti panaudoti du kartus, pakeičiant jų gramatinę formą.

dideliame gylyje uolienos lydosi / nauja vandenyninė pluta / plokštės susikabina / raukšliniai kalnai / skverbiasi magma / slenka viena greta kitos / susiduria / nyra į mantiją / tolsta viena nuo kitos / vandenyno vidurio kalnagūbris / vulkaninės salos / vulkanizmas / giliavandenė įduba

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Naudokis ir rask po du kiekvieno plokščių sandūros tipo pavyzdžius.

A	C
.....
B	D
.....

- Puikiai** – viską supratau ir galiu paaiškinti kitiems.
- Gera** – beveik viską supratau, bet negaliu paaiškinti kitiems.
- Patenkinamai** – ne viską supratau, turiu dar pasimokyti.
- Silpnai** – buvo sunku, nesupratau, turiu konsultuotis su mokytoju.

Įsivertinimas V skyrius Nerami planeta

Šiame vadovėlio skyriuje daug visko sužinojai ir išmokai. Elkis sąžiningai ir įsivertink savo žinių lygį. Jei matysi, kad tam tikrų žinių dar trūksta, kažko negali ar nemoki padaryti, galėsi grįžti į vadovėlį ir pasikartoti arba kreiptis į geografijos mokytoją.

1 **Fejerverkai iš Žemės gelmių** 6–7 p.

- a) Galiu savais žodžiais nusakyti, kaip vyksta ugnikalnio išsiveržimas.
- b) Galiu apibūdinti ugnikalnio sandarą.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

2 **Etna – Europos nenuorama** 8–9 p.

- a) Galiu apibūdinti Etnos ugnikalnio geografinę padėtį.
- b) Galiu nusakyti Etnos ugnikalnio keliamus pavojus.
- c) Galiu nurodyti Etnos ugnikalnio teikiamą naudą vietiniams gyventojams.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

3 **Žvilgsnis į Žemės gelmes** 14–15 p.

- a) Galiu nusakyti Žemės gelmių tyrimo sunkumus.
- b) Galiu apibūdinti Žemės sandaros dalis ir nurodyti jų bruožus.
- c) Galiu paaiškinti, kuo skiriasi žemyninė ir vandenyninė Žemės pluta.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

4 **Ką galėtų papasakoti akmenys?** 16–17 p.

- a) Galiu nusakyti, kaip susidaro magminės, nuosėdinės ir metamorfinės uolienos.
- b) Galiu apibūdinti uolienų kaitos ratą ir kaip vienos uolienos virsta kitomis.
- c) Galiu pateikti skirtingos kilmės uolienų pavyzdžių.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

5 **Žemė – milžiniška dėlionė** 18–19 p.

- a) Galiu apibūdinti žemynų padėtį geologinėje praeityje.
- b) Galiu paaiškinti A. Vėgenerio hipotezės esmę.
- c) Galiu apibūdinti dabartinį litosferos plokščių išsidėstymą Žemėje.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

6 **Kas vyksta plokščių pakraščiuose?** 20–21 p.

- a) Galiu atpažinti pagrindinius plokščių sandūros tipus.
- b) Galiu paaiškinti litosferos plokščių pakraščiuose vykstančius procesus.

☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

Man šiame skyriuje patiko:

Dar reikėtų pasimokyti:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vardas, pavardė

Data